
Публикуван на: 17-07-2006

Източник: [Портал ЕВРОПА](#)

След моралните ценности на европейския либерализъм и българското им измерение в тройната коалиция, Портал ЕВРОПА проучва пакета закони за прозрачност и публичност на имуществото на висшите държавници, който се очаква да бъде приет от Народното събрание до края на месеца.

Имуществените декларации

Заместник-председателя на ДПС и шеф на парламентарната икономическа комисия Йордан Цонев заяви, че имало "няколко сериозни грешки, които трябва да бъдат поправени" в закона, регламентиращ понастоящем публичността на имуществото на висшите ни държавници. Това е залегнало в пакета закони за прозрачност и публичност, които парламентът ще гледа през юли по предложение на управляващата коалиция.

По думите на Йордан Цонев, около 6 000 души трябва да подават декларации за имуществото си. Сметната палата и Националната агенция за приходите (НАП) ще проверяват истинността им. Ще се проверяват и органите, в които има регистрация на данните за тези лица: данъчни, имотни регистри и пр. При съмнения ще се проверява и за сметки в чужбина. Пет месеца ще трае проверката, поясни Цонев.

В момента Сметната палата безпроблемно дава публичност до декларациите на премиерите, министрите и депутатите. Палатата обаче няма правомощия да проверява дали съдържанието им отговаря на истината.

Със своя скромна проверка се зае Портал ЕВРОПА и предлага на вниманието ви тук своите разсъждения по темата.

Декларациите, подавани от еврокомисарите, са по страница и половина – по-кратки и същевременно много по-ясни от нашите. От тях обикновеният читател (понеже те са напълно достъпни в интернет) веднага разбира какви финансови интереси има (или няма) интересуваният го висш евро-чиновник. Всяка декларация преди собственоръчния подпис съдържа едно важно изречение: "Известно ми е, че с настоящата..." Такова в българските декларации няма.

Възниква въпросът как работи Законът за публичност на имуществото на лица, заемащи висши държавни длъжности? За да бъде прилаган той ефективно трябва да бъде осъзнат неговият смисъл, неговата философия.

Самите декларации са няколко вида (образци): такива при встъпване в длъжност, при излизане от

длъжност и отнасяща се до всяка изтекла календарна година в рамките на мандата, докато лицето е във властта. Последната промяна в закона дава възможност на гражданите да имат достъп до тези декларации, но е трудно човек да се ориентира в тях.

За сравнение на сайта на Европейската комисия са поместени Декларации на интереси на всички 25 еврокомисари, които са видими за всеки съгласно Етичния им кодекс.

[DEKLARACIA BARROSO.pdf](#) (14.2 Kb)

Например декларацията на председателя на Комисията Барозо е страница и половина и е далеч по-изрична и по-ясна.

[DEKLARACIA OLLI REHN.pdf](#) (15.29 Kb)

Декларацията на комисаря по разширяването Оли Рен също е със същия обем и яснота.

Графата за метални кинжали и чартърни полети

Всъщност от формулярите на имуществените декларации на висшите ни политици най-съществена е графата, в която те трябва добросъвестно да описват всички предмети и услуги на стойност над 500 лева, получени от тях в страната или в чужбина, за които не са платили с лични или служебни пари.

Експерти по публична администрация използваха следната метафора: "Тази графа означава да съобщаваш за всеки безплатен обяд. Няма лошо, че си приел покана за такъв. Длъжен си обаче да го оповестиш, за да парираш съмненията, че – обядвайки безплатно – постепенно изпадаш в нерегламентирани зависимости."

Ако тази графа се попълваше добросъвестно – и най-важното: се осъзнаваха смисълът и философията на закона, трябваше – освен полета на експремиера на самолета на Черани – да видим отбелязани екскурзиите на министрите Милен Велчев, Пламен Петров и Мирослав Севлиевски на яхтата на покойния вече Иван Тодоров – Доктора.

А така също пътуването на Сергей Станишев на конгреса на Социалистическия интернационал в Бразилия, където той се запознава с Шимон Шевес...

Изобщо – пътуванията, вечерите и семинарите, на които ходят нашите политици на разносните на партийни фондации от чужбина.

Портал ЕВРОПА научи, че е имало случаи, в които български народни представители са полагали усилия за изчерпателност във въпросната графа. Тяхната прецизност била възприемана с почуда и удивление от страна на служителите в Сметната палата, понеже не била честа практика.

Джефри ван Орден например описва всеки обяд, нощувка, пътуване, които са му плащани от някого. Ван Орден собственоръчно е описал три подаръка, получени от българските власти, по време на посещението му в страната в качеството му на докладчик, между 31 октомври и 4 ноември 2005 г. Сред подаръците разчитаме: "метален кинжал" и "поднос".

Портал ЕВРОПА се запозна подробно с имуществените декларации на министрите от кабинета Сакскобургготски и установи, че масово те са попълвани неправилно. Примерът с командировките от декларацията на бившия премиер се мултиплицира и в декларациите на неговите министри.

В "Таблица 9" Симеон Сакскобургготски собственоръчно е нанесъл сумата 34 468 лева и 98 стотинки – каквато равностойност в евро и долари той е получил за командировки в чужбина – общо 23 пътувания, съгласно справката, която е приложил към декларацията си. Експерти по администрация коментираха с учудване пред Портал ЕВРОПА, че тази справка изобщо не трябва да се декларира, най-малко пък в "Таблица 9", понеже командировъчните, пътните и останалите разходи, свързани с премиерските командировки, се плащат от институцията, в която той работи. "Текстът изрично казва – в тази графа се вписват само онези, надвишаващи 500 лева, разходи, които НЕ СА ПЛАТЕНИ с личните пари на декларатора или с бюджет на структурата, в която той работи", коментираха специалистите и предположиха, че г-н Сакскобургготски не е разбрал упътването за попълване.

Други министри от кабинета Сакскобургготски са оставили Таблица 9 празна:

Мирослав Севлиевски...

Милен Велчев...

Николай Василев...:

Дори сегашният премиер Сергей Станишев е оставил същата таблица празна по отношение на миналогодишното си имуществено състояние.

Заслужава си да се помисли от гледна точка на политическите ценности за метафоричното разстояние между споменатия в началото метален кинжал на Джефри ван Орден и самолетното приключение на Симеон Сакскобургготски. Може би от голямата надморска височина, на която се е издигнал чартърният самолет, въпросът за прозрачността е изглеждал пренебрежимо дребен за бившия ни премиер. Може би е друга и висотата, от която на въпроса гледа Джефри ван Орден. Симеон Сакскобургготски влиза в Министерския съвет през 2001 година с един имот – апартамент в град Мадрид, съсобственост на съпругата му Маргарита Гомес.

Симеон Сакскобургготски излиза от Министерския съвет на 17 август 2005 година със следните новопридобити имоти: сграда и дворно място в София от 21 400 кв.м., постройки 10 броя в София на 1870 кв., горски масиви в Самоков (17 000 дка), сграда и дворно място в курортен комплекс Боровец от 2459 кв.м., сграда в Рила – Сарагьол 846 кв.м., сграда в Рила – Ситняково на 661 кв.м., сграда в град Баня на 10 598 кв.м.

В края на юни румънската преса коментира проблемите на Симеон Сакскобургготски с италианското правосъдие и направи аналогия с така наречения скандал с "Леля Тамара" – бившият румънски премиер Адриан Нъстасе написал в имуществената си декларация за миналата година, че съпругата му Дана притежава милион долара. Лелята на Дана – Тамара – била оставила парите в наследство на семейството на Нъстасе. Медийните разкрития по т.нар. случай "Леля Тамара" доведоха до оставката на Нъстасе от поста председател на парламента и от лидерския пост на Социалдемократическата партия. Срещу Нъстасе в момента се водят няколко следствия за корупция.

Сравнявайки "Леля Тамара" с Виктор Емануил и Симеон Сакскобургготски, вестник "Адевърул"

цитира экс-съветника на Саксбугготски – Владимир Квинт, според когото "Симеон е в политически фалит".

Точка номер 13

"...Следва да не изпаднат във финансово или друго задължение към лица или организации, което би могло да им повлияе при изпълнението на служебните им задължения или да предизвика съмнения в тяхната безпристрастност."

(Т. 13, Раздел II – "Поведение на лицата, заемащи висши длъжности в изпълнителната власт")

Това, наред с ограничението за ползване на безплатни дневни и пътни, предоставени от чужди граждани или чужди юридически лица – търговци, е записано в Етичния кодекс на лицата, заемащи висши длъжности в изпълнителната власт, приет през декември миналата година от кабинета Станишев.

[CODE OF ETHICS BG.doc](#) (62.5 Kb)

Текстът на Кодекса е почти неоткриваем из родното виртуално пространство. Портал ЕВРОПА не го откри дори на интернет-страницата на Министерския съвет.

Портал ЕВРОПА се обади в Правителствената информационна служба, за да помоли да го получи. След задълбочено издирване, колегите от ПИС успяха да го открият и да ни го изпратят. Попитахме защо не е публичен този важен текст, отговориха ни, че Кодексът не е акт, който подлежи на обнародване в "Държавен вестник", ето защо "няма смисъл" да се обнародва и на уебсайта. От ПИС ни обясниха, че Етичният кодекс е приет с решение на Министерския съвет, ето защо има задължителен характер. От това обаче не следва носене на административна или друга отговорност, ако кодексът не се спазва.